N°. 43. 1861

Bredasche Courant.

DONDERDAG 30 MEI.

PUBLICATIE.

De BURGEMEESTER van Breda, brengt, ten gevolge het daartoe gedane verzoek van den heer Controleur van 's Rijks Belastingen alhier, bij deze ter algemeene kennis, dat, naar aanleiding eener Ministeriele Resolutie van den 14. Mei jl. N°. 67, aan den Heer Ontvanger der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen binnen deze gemeente, is toegestaan, om voortaan des Vrijdags en Zaturdags niet meer te vaceren voor de ontvangst der Directe Belastingen.

Breda, *den* 29. *Mei* 1861.

J. MASTBOOM.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Breda*, brengen bij deze ter kennisse der ingezetenen en verdere belanghebbenden, dat het schieten en werpen met geschut bij de praktische exercitiën der kadetten van de Koninklijke Militaire Akademie, op de Oosterhoutsche en Teteringsche heide op den 3 Junij aanstaande een aanvang zal nemen en tot den 15 Julij daaraanvolgende zal voortduren.

Met waarschuwing om gedurende dat tijdvak de passage van genoemde heide in de rigting van het geschut te vermijden, ten einde zich aan geene ongelukken bloot te stellen.

Breda, *den* 29. *Mei* 1861.

J. MASTBOOM.

De Secretaris.

L. D. G. TEYCHINÉ.

Frankrijk.

PARIJS, den 27sten Mei.

Het Wetgevend Ligchaam van Frankrijk heeft het ontwerp van wet waarbij de getalsterkte der ligting van het volgende jaar op 100,000 man wordt gesteld, met 230 tegen 7 stemmen aangenomen. Bij de beraadslaging daarover beweerde een lid, dat eene jaarlijksche ligting van 80,000 man, welke tot in het jaar 1852 als regel voor vredestijd gold, toereikend was om de land- en zeemagt op de vereischte sterkte te houden. Dit gaf den generaal *Allard*, die als lid van den staatsraad in den naam des gouvernements de voordragt verdedigde, aanleiding om op nieuw te betoogen, dat Frankrijk een leger van 600,000 man behoefde, en die magt altijd onder de wapenen, of deels onder de wapenen, deels in reserve, hebben moest. Hij zeide onder anderen:

»Een van de hoofdgronden voor de noodzakelijkheid dier legermagt ligt in de ontwikkeling van de krijsmagt der ons omringende natiën. Het zij men let op Oostenrijk of op Pruissen, welke beide voor ons in bevolking en rijkdom veel onderdoen, steeds komt gij weder tot dat cijfer van 600,000 man, hetwelk voor Frankrijk wegens de ligging van zijn grondgebied noodig is.

»Wanneer men acht slaat op de groote rol, welke Frankrijk geroepen is in de politieke aangelegenheden der wereld te vervullen, op den regtmatigen invloed dien het ter bevordering van regtvaardigheid en beschaving op de andere natiën uitoefent, zal een ieder in deze vergadering afkeerig zijn van al wat voor Frankrijks grootheid en hoogen rang nadeelig zijn zou.

»In 1832 kon Frankrijk met eene bevolking van 32 millioen inwoners, een jaarlijksch contingent van 80,000 man stellen, dat is één op elk vierhonderdtal inwoners. De last is niet merkbaar zwaarder, wanneer het thans met eene bevolking van omstreeks 38 millioen zielen (de drie nieuw verworven departementen medegerekend) jaarlijks 100,000 rekruten levert."

— De Fransche *Moniteur*, het vertrek van het Fransche eskader der Middellandsche Zee naar Beyrut berigtende, voegt daarbij, dat de Fransche troepen uit Syrie deels naar Frankrijk en deels naar Algerie teruggebragt zullen worden.

Verder zegt dat officiële blad: »De Fransche zeemagt in de wateren van Noord-Amerika is thans met een fregat, twee adviesjagten en eene kannonneerboot versterkt. De kring, waarin deze scheepsmagt dienst moet doen, bevat de golf van Mexico en de oostkust van Noord-Amerika.

»Wegens de tegenwoordige beroeringen en verdeeldheden in de Vereenigde Staten heeft de Keizer in die wateren eene scheepsmagt moeten vereenigen van genoegzame sterkte om er de Fransche belangen te beschermen en te doen eerbiedigen."

— Aan den ingang van de vergaderplaats der vrijmetselaars alhier is een besluit van den prefect van politie aangeplakt, waarbij hun vooreerst verboden wordt te vergaderen. Dientengevolge is de bijeenkomst tot October verschoven. Naar men meldt heeft de Keizer de verkiezing van Prins *Napoleon* voor nietig verklaard.

— In een van de ministeriele dagbladen van Parijs vindt men berigten betreffende het overleg der mogendheden over het aan Syrie te geven bestuur, uit welke wordt opgemaakt dat de betrokken gouvernementen, bepaaldelijk het Engelsche en het Fransche, het daaromtrent spoediger en gemakkelijker zullen eens worden, dan men tot nog toe verwachtte. »Men verzekert (zoo leest men daarin) dat in de te Konstantinopel den 22sten dezer gehouden conferentie door de uit Beyrut aangekomen commissarissen der Europesche mogendheden narigten betreffende Syrie's gesteldheid zijn gegeven, welke zeer diepen indruk hebben gemaakt. Uit al die narigten is de noodzakelijkheid gebleken van de door Frankrijk voorgestelde regeling, volgens welke de Libanon onder het bestuur van een enkel opperhoofd zou wordon gesteld. Ten gevolge van het verslag der commissarissen hebben de vertegenwoordigers der mogendheden eenstemmig deze twee punten vastgesteld: 1o. de Libanon dient, overeenkomstig den wensch der bevolking, gesteld te worden onder het bestuur van eenen enkelen vorst, welke het bewind zal voeren naar eene vooraf vastgestelde constitutie; 2o. die vorst moet een Christen zijn.

»Den 25sten dezer zou de conferentie op nieuw zitting houden, om andere punten betreffende het Syrische vraagstuk te overwegen."

— De officiele Fransche *Moniteur* van gisteren bevestigt het berigt, dat Mythó, eene belangrijke vesting in Cochinchina, door de Fransche expeditie is vermeesterd. Dit wapenfeit heeft den 14den April jl. plaats gehad, en aan de Franschen nagenoeg geene verliezen gekost, alleen de onderbevelhebber der expeditie, de kapitein ter zee *Bourdais*, is daarbij gesneuveld.

— Het officiele dagblad logenstraft het beweren, voorkomende in een dagblad van Rome, van den 16den, dat het Italiaansche Gouvernement zich zou hebben aangematigd het regt om de bisschoppen af te zetten, en verklaart, dat niets veranderd is in den tegenwoordigen toestand der betrekkingen tusschen Staat en Kerk nopens de bisdommen.

Turyn, 27 *Mei*. Volgens eene depêche uit Napels is heden morgen bij gelegenheid van de jaarmarkt te Sora, eene rooverbende in de voorstad doorgedrongen, welke de stad zelve bedreigde. De nationale garde en de troepen zijn toegesneld en hebben de roovers tot op drie uren afstands teruggeslagen, alwaar het gevecht heden middag nog voortduurde.

Engeland.

LONDEN, den 26sten Mei.

Op het den 26sten dezer door den lord-meyer gegeven banket heeft de hertog van Cambridge in eenen jegens Frankrijk vriendschappelijken geest gesproken. De heer *Fould* antwoordde dat de beide natiën, na te zamen hun bloed in twee roemrijke oorlogen te hebben vergoten, onmogelijk de wapenen tegen elkander konden keeren. Ook had men thans twee nieuwe waarborgen voor het behoud van den vrede tusschen de beide landen: het onlangs gesloten handelstraktaat en de groote tentoonstelling van 1862.

— De *Times* bevat twee zeer belangrijke brieven betreffende de Amerikaansche kwestie. Zij vloeijen, naar men zegt, uit de pen van den beroemden geschiedschrijver *James Lothrop Motley*, die zich door zijne geschiedenis der Nederlanden in ons Land eene groote reputatie heeft verworven. De schrijver toont zich in alle opzigten ten gunste der Unie en veroordeelt ten sterkste de politiek der Zuidelijke Staten. Hij is een getrouw aanhanger van het Lincoln-Kabinet en was een kandidaat voor het Amerikaansch gezantschap te 's Gravenhage, alwaar hij verdere nasporingen wenschte te doen voor zijne Nederlandsche geschiedenis.

— Blijkens de berigten uit New-York van den 11den dezer hadden er nog geene vijandelijke ontmoetingen tusschen de krijgsmagt der twee partijen plaats gehad, maar werden aan weerszijden, en vooral in het Noorden, de krijgstoerustingen op groote schaal voortgezet, terwijl die leden van de Unie, wier trouw steeds twijfelachtig was geweest, haar allengs afvielen. Intusschen bleef de slavenbevolking in het Zuiden, zoover men wist, rustig; het berigt van eenen slavenopstand in Kentucky, hetwelk

te New-York met gretigheid was verspreid en geloofd, scheen onwaar of althans zeer overdreven te zijn.

Het Congres der Confoederatie heeft, bij eene den 7den dezer gemaakte wet, magtiging tot het uitreiken van kaperbrieven gegeven, maar tevens het beginsel gehuldigd dat de lading door de vlag wordt gedekt.

Volgens de jongste berigten hadden zich reeds 300,000 vrijwilligers aangeboden om voor de Vereenigde Staten krijgsdienst te doen, doch naauwelijks 2000 om in het staande leger der Unie dienst te nemen. De vrijwilligers verbinden zich voor drie jaren; maar zijn niet zoo zeer aan de krijgstucht onderworpen, als de reguliere troepen.

— Van den 16den Mei wordt uit New-York gemeld:

»De Virginiërs hebben het stoffelijk overschot *van Washington* uit zijn graf, te Mount-Vernon, gehaald.

»Het Gouvernement heeft de vreemde Mogendheden aangekondigd, dat het alle betrekkingen zou afbreken met dengenen, die de commissarissen der in opstand zijnde Staten zou erkennen."

— In de berigten uit New-York van den 16den dezer wordt, behalve het reeds medegedeelde, gemeld dat in het westen van den staat Virginia, welke zich aan de Confoederatie heeft aangesloten, volksafgevaardigden uit een 40tal districten bijeengekomen zijn, en dat die conventie beraadslaagde over een voorstel om zich van het oostelijke gedeelte van den Staat af te scheiden en eenen nieuwen Staat te vormen, welke onder den naam van Nieuw Virginia deel van de Unie zoude uitmaken. De regering van Ohio en die van Pennsylvania hadden beloofd de aanhangers der Unie in het westen van Virginia des noods krachtdadig te zullen beschermen.

Nederlanden.

BREDA, den 29sten Mei.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft ll. Zaturdag achtereenvolgens aangenomen de wets-ontwerpen: 1°. tot naturalisatie van *G. F. Wille* en zes anderen, en *A. J. Thomas* en vijf anderen, 2°. tot verhooging van hoofdstuk IV der Staatsbegrooting voor 1861 (aankoop van een gebouw te Leiden); 3°. tot onteigening ter verbreeding en verlenging van de Marschpoortstraat te Zutphen; 4°. tot verklaring van algemeen nut van den aanleg van voetpaden in de Spuistraat en Vlamingstraat te 's Gravenhage; 5°. tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van eenen provincialen weg van Eindhoven over Woensel en Son, naar St. Oedenrode (Noordbrabant); 6°. tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg eener tweede algemeene begraafplaats te Amsterdam.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft Maandag aangevangen de discussien over het ontwerp van wet *tot daarstelling eener nieuwe regterlijke inrigting.*

Het ontwerp werd zeer uitvoerig verdedigd door den heer *van Nispen van Pannerden*, daarentegen werd het bestreden door de heeren *Cost Jordens*, *van Eysinga* en *Franschen van de Putte.*

Verdediger zoowel als bestrijders voerden de, uit de debatten der Tweede en uit de gewisselde stukken der Eerste Kamer, bereids algemeen bekende argumenten aan, zoodat het geheele belang der discussie zich concentreerde in de vraag, of het wetsontwerp zal worden aangenomen.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren de behandeling van het wets-ontwerp op de nieuwe regterlijke inrigting voortgezet en besloten daarmede heden voort te gaan.

Het ontwerp van wet werd bestreden door de heeren *van Reijen*, *Huydecoper van Maarsseveen*, *Cremers*, *van der Lek de Clercq* en *van Swinderen.* Daarentegen werd het verdedigd door de heeren *van Meeuwen*, *Michiels van Kessenich*, *Sassen*, *van Andringa de Kempenaer* en door den heer *Godefroi*, Minister van Justitie. De Minister, het wetsontwerp verdedigende, heeft daarbij 4 punten ter sprake gebragt: 1°. het verwijt van onvolledigheid; 2°. de uitvoerbaarheid der wet met het oog op de door de Tweede Kamer aangenomen amendementen; 3°. de overeenstemming van de voordragt met letter en geest der Grondwet, en 4°. het vraagstuk van de uitbreiding der regtsmagt van den kantonregter.

De behandeling dezer 4 punten vereischte den tijd van bijkans 2 uren, zoodat voor de verdere verdediging den heer Minister het woord is toegestaan heden ochtend, bij de hervatting van de werkzaamheden der Kamer.

— Uit het verslag van de Commissie van rapporteurs der Eerste Kamer over het wetsontwerp, strekkende tot definitieve vaststelling van het XIe hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1861, blijkt het volgende:

Vele leden gaven het verlangen te kennen, dat het kultuur- zoowel als het consignatiestelsel in Indië behoorlijk gehandhaafd zoude worden, en dat, bijaldien de regering daarin wijzigingen en verbeteringen noodig achtte, zij daarmede niet dan uiterst voorzigtig zou te werk gaan.

Ook andere leden verlangden met betrekking tot het kultuurstelsel, in den geest van het regeringsreglement, zoodanige regeling, dat de daaruit te verwachten voordeelen voor het moederland behouden blijven, maar dat de misbruiken en gebreken, die in de toepassing misschien kunnen zijn ingeslopen, worden verbeterd.

In eene afdeeling gaf men den wensch te kennen, dat de verkoop van Indische produkten op Java niet anders mogt plaats hebben dan met inachtneming van het behoud van het benoodigde voor de markt in het moederland. Vele andere leden achten evenwel zoodanigen verkoop van producten, uithoofde van eene zeer wel mogelijke vermeerdering van behoefte op Java nog al bedenkelijk.

Over de toezegging der regering, van de Indische begrooting aan de vertegenwoordiging mede te deelen, terstond na hare goedkeuring door den Koning, liepen de gevoelens zeer uiteen.

— Men verneemt dat Z. M. de Koning en Z. K. H. de Prins *van Oranje* den 15den Junij aanstaande uit de residentie naar het Loo zullen vertrekken. H. M. de Koningin wordt op dien tijd insgelijks aldaar verwacht.

— Uit 's Hage schrijft men dat Z. K. H. de Prins *van Oranje*, vergezeld van den luitenant-kolonel *van den Bosch* en den ritmeester *van Ittersum* zich naar 's Bosch zal begeven om de daar in bezetting liggende kavallerie te inspecteren. Daarna zou Z. K. H. de kavallerie-korpsen te Deventer, Zutphen, Roermond en Venlo in oogenschouw nemen.

— Uit 's Bosch, meldt men van den 27sten dezer:

»Gisteren omstreeks 4 ure arriveerde alhier met de Stoomboot van Rotterdam Z. K. H. de prins *van Oranje* met gevolg. De boot, waarop de prins zich bevond, was prachtig versierd en al de vaartuigen in de haven lieten voor die gelegenheid vrolijk de vlaggen wapperen. De stad had aan dien kant een regt feestelijk aanzien. Onder herhaald gejuich der menigte reed Z. K. H. naar het Hôtel *de Gouden Leeuw*, waar vooraf appartementen waren in gereedheid gebragt. Nieuwsgierigen in massa wandelden den ganschen middag voor het Hôtel. Heden morgen reeds vroeg hoorde men de militaire fanfares door de stad klinken en ten 9 ure zijn de dragonders naar de Vuchtsche heide gemarcheerd, om aldaar door Z. K. H. te worden geïnspecteerd. Morgen zal het de beurt zijn van de marechaussée. Men gelooft niet, dat er eenig feest zal zijn; alleen wordt er gezegd, dat er ter eere van Z. K. H. heden een diner wordt gegeven door Z. Exc. den commissaris des Konings. De prins vertrekt spoedig, welligt morgen van hier."

— De 1ste luit. *J. A. Schuurman*, van het korps ingenieurs, mineurs en sapeurs, thans in garnizoen te Groningen, is benoemd tot adjudant van den kolonel *van Kerkwijk*, inspecteur der 1ste inspectie van fortificatiën; terwijl de 1ste luit. *K. Eland*, van het bataillon mineurs en sapeurs, te Utrecht in garnizoen, in rang en anciënneteit naar Groningen is overgeplaatst.

— De *Stoompost* meldt dat weldra begonnen zal worden met de onteigening der gronden voor de Staats-spoorwegen in Noordbrabant.

— Onlangs werd voor het Provinciaal Geregtshof in Noordbrabant eene regtszaak bepleit, welke van veel gewigt voor aannemers van publieke werken kan worden geacht. Behalve vele punten van minder algemeen belang, betrof het de vraag of een aannemer, volgens bestek werkende, aansprakelijk is voor de gebreken, welke, na het eindigen van het werk, mogten blijken in het bestek aanwezig te zijn.

Door de Fransche jurisprudentie wordt die vraag meestal bevestigend beantwoord; ook de Regtbank te Breda, van welke uitspraak hooger beroep was ingesteld, heeft haar in gelijken zin behandeld. Overigens schijnt zich die vraag nog niet voor de Nederlandsche regtscollegiën te hebben voorgedaan, terwijl de hier gevolgde gewoonte bij aannemingen van publieke werken in strijd is met het vonnis, waarvan geappelleerd werd. Uitspraak van het Hof later.

— Den 23sten Mei stonden te 's Bosch voor het Provinciaal Hof teregt: 1o. *J. H. van Engelen*, oud 44 jaren, koopman, geboren en wonende te Breda; 2o. zijne huisvrouw *Corn. de Bakker*, oud 39 jaren, geboren te Oudenbosch, wonende te Breda; 3o. *W. L. Dornseiffen*, oud 59 jaren, geboren te Arnhem, schrijver in het garnizoens-hospitaal te Nijmegen, en 4o. *J. Smits*, oud 44 jaren, deurwaarder, geboren te Terheijden, wonende te Ginneken, bij Breda. Beklaagd van: de 1ste, 2de en 3de van het op den 25 Augustus 1860 te Antwerpen aan *C. Rijken*, landbouwer te Prinsenhage, door aan hem een pistool op de borst te stellen en hem met moord te bedreigen, en alzoo door geweld en dwang afpersen de onderteekening eener kwitantie groot ƒ 500, en het op den volgenden dag nog steeds onder den invloed van voorschreven dwang afpersen de onderteekening van een wissel groot ƒ 56. De 4de beklaagde van aan die feiten medepligtig te zijn geweest in de bedrijven die dienen moesten om dezelve voor te bereiden, te doen gelukken en te voltooijen, en daarenboven nog door des bewust de pistool te hebben verschaft, welke tot het plegen van het feit gediend heeft en de bij wege van misdaad verkregen kwitantie en wissel te hebben geheeld en verborgen. De debatten werden wegens het onzedelijke der zaak, met gesloten deuren gevoerd. Na het hooren van 20 getuigen à charge requireerde het O. M., bij monde van mr. baron *van Hugenpoth*, schuldigverklaring en veroordeeling no. 1, 2 en 4 ieder tot eene 7jarige tuchthuisstraf, en met toepassing van verzachtende omstandigheden voor no. 3 eene gevangenisstraf van 3 jaren. Mr. *Schlesinger* verdedigde de echtelieden van Engelen, terwijl jhr. mr. *Verheijen* voor de twee laatstgenoemden het woord voerde. Beiden concludeerden wegens gemis aan regterlijk bewijs tot vrijspraak. — Uitspraak Dingsdag.

— Uit Cuyk schrijft men, dat de veldwachter *van Linden* wordt beschuldigd een inwoner van Cuyk eene doodelijke wonde met een mes te hebben toegebragt, zoodat op het behoud zijns levens weinig hoop bestaat.

— De *Amsterdamsche Courant* vermeldt:

»De Gemeenteraad van Weert heeft besloten aan de bezwaren der schoolregeling, welke tot vernietiging er van door Z. M. hebben aanleiding gegeven, te gemoet te komen, en bij behoud der regeling de broeders der onbevlekte ontvangenis hun kloostergewaad te doen afleggen, de deur van het klooster in de school leidende digt te metselen, en het schoolgebouw van buiten eene andere kleur te geven dan het klooster heeft. Men is benieuwd of dit de zaak voldoende zal regelen.

— Het *H. en Ef. bl.* deelt de volgende bijzonderheden mede van een moord te Roermond gepleegd:

»Bij een winkelier aldaar, moet zich een persoon aangemeld en hem

verzocht hebben, dadelijk naar een zijner bloedverwanten te gaan, die plotseling gevaarlijk ziek was geworden; de winkelier ging zonder bedenken onmiddellijk met den zoogenaamden afgezonden persoon mede. Te zamen een eind wegs voortgegaan zijnde, viel het den laatstgenoemden in, dat hij iets had vergeten, en verzocht hij den winkelier, even op hem te blijven wachten. Hij begaf zich daarop terug naar diens huis, en zeide de vrouw, dat haar man in de haast er niet aan had gedacht, eenig reisgeld bij zich te steken, en verzocht haar dat mede te geven. De vrouw opende daarop de winkellade en gaf daaruit twee stukken van 5 franks. Terstond daarop hief de moordenaar zijn stok op, sloeg de vrouw ter neder, en maakte zich meester van het voorhanden geld, ten bedrage van 40 à 50 franks. Door zijne daad zelf verbijsterd, schijnt hij daarop naar den hooizolder te zijn gevlugt en zich daar te hebben verborgen. Intusschen keerde de man, die al wachtende ongeduldig werd, naar zijne woning terug, en vond bij het binnenkomen zijne vrouw bebloed en in zwijm op den grond liggen. Nadat het hem gelukt was haar weder tot bewustheid te brengen, begaf hij zich, men weet niet waarom, naar den bedoelden hooizolder. Bij het opkomen van den trap echter wachtte hem de gevlugtte op, en bragt hem met een schop, dien hij aldaar gevonden had, een zoo hevigen slag toe, dat de hersenpan spleet en de ongelukkige dood naar beneden stortte."

— Bij beschikking is de vergunning ingetrokken; aan den heer *L. G. Bruzer* te Gorinchem, van eene stoombootdienst tot vervoer van reizigers, goederen en vee tusschen Dordrecht, Gorinchem en Geldermalsen en tusschenplaatsen.

— Het *Handels en Effectenblad* ontleent aan een Keulsch dagblad het volgende: »De aangelegenheid der linker-Rijnsche spoorwegverbinding onzer provincie met het koningrijk Nederland is voortdurend het onderwerp van levendige diplomatieke onderhandelingen. Men begrijpt de weigering van Nederland niet, om van de grenzen over Nijmegen, Arnhem enz. voort te bouwen en zich een der belangrijkste handelswegen naar Duitsland en Zwitserland te openen, waarom dan ook de belanghebbende handelsplaatsen reeds de dringendste vertoogen tot hare regering hebben gerigt. Blijft men te 's Gravenhage de inderdaad voordeelige aanbiedingen der Rijnsche spoorwegmaatschappij van de hand wijzen, dan zal deze den zijtak van Kleef naar Elten, en daar den overtogt over den Rijn, tot aansluiting bij de regter-Rijnsche lijn, aanleggen, en dan is het met de linker-Rijnsche verbinding gedaan, hetgeen voor allen een onberekenbaar nadeel zou opleveren.

— Omtrent de zaak der Noorder Staats-spoorwegen wordt gemeld dat de Minister van Binnenlandsche Zaken goedgekeurd heeft de voorgestelde rigting des spoorwegs van Harlingen naar Leeuwarden, ten zuiden der Harlinger trekvaart.

— Uit de statistiek nopens het gevangeniswezen hier te lande in 1859 blijkt, dat ult. December van dat jaar aanwezig waren in de strafgevangenissen, 2130, in de huizen van verzekering 1192, in die van arrest 510 en in die van bewaring 151, te zamen 3983, hetgeen voor alle soorten van gevangenissen weder minder is dan in 3 of 4 jaren te voren en gezamenlijk 365 minder dan in 1858. Hoogst aanmerkelijk vooral is het getal doortrekkende gevangenen in de huizen van bewaring of kantonnale gevangenissen afgenomen, en wel met niet minder dan 1584. De vermindering schijnt niet alleen een gevolg van het afgenomen gezamenlijk getal der gevangenen, maar ook van den maatregel, dat althans zooveel mogelijk (en dit is nog slechts op enkele plaatsen het geval) de door de kantonregters veroordeelden tot ééne maand, in de kantons-gevangenissen worden opgenomen. Onder het gezamenlijk getal bij afwisseling aanwezig geweest zijnde gevangenen telde men 32,804 mannen en 7597 vrouwen, zijnde eene verhouding van 23.1 der vrouwen op de 100 mannen. Het getal vreemdelingen onder de gevangenen beliep 590. Naar de mate van kennis verdeeld, telde men 9392, die konden lezen en schrijven, en 9174 die dit niet konden. Hier kon met de twee laatste jaren een niet onbelangrijk verschil worden opgemerkt, toen namelijk het getal van hen, die lezen noch schrijven konden, aanzienlijker was dan van hen, die dit konden; in 1859 was weder, even als in 1857, het omgekeerde het geval geweest. Het getal jeugdige gevangenen (beneden de 16 jaren) is verminderd, hebbende bedragen in 1859, 1534 of 8.04 pct.; in 1856 was het getal 2373 of 10.52 pct. De sterfte was in 1859 voor de gezamenlijke gevangenissen 174 of 0.91 pct.: in de strafgevangenissen afzonderlijk beliep die sterfte 129 personen of 4.36 pct. Die zoo aanzienlijke sterfte in de strafgevangenissen had vooral te Leeuwarden plaats, waar van de 738 niet minder dan 58 zijn overleden; eene sterfte, te opmerkelijker, daar er in de strafgevangenis te Hoorn van de 800 gevangenen niet meer dan 22 zijn overleden. Er deden zich 4 gevallen van zelfmoord en 7 van krankzinnigheid voor.

— De *Staats-Courant* van gisteren behelst het volgend berigt:

»Ten gevolge van de bewapening der vestingen van den Duitschen Bond met getrokken geschut van Pruissisch systeem — welke bewapening in den loop van dit en het volgend jaar moet voltooid zijn — worden tegenwoordig door de militaire commissie der Bondsvergadering namens dat ligchaam bij voortduring aanbestedingen uitgeschreven tot het leveren van oorlogsmaterieel.

De uitnoodigingen, om bij die aanbestedingen mede te dingen worden, voor zooveel mogelijk, gerigt aan bekende industrielen op Duitsch grondgebied, zonder dat evenwel de fabrikanten van Staten, die slechts ten deele tot den Bond behooren, van die mededinging schijnen uitgesloten te zijn.

Uit dien hoofde en om den invloed, dien belangrijke aanbestedingen niet zelden uitoefenen op den handel in die artikelen, waartoe zij betrekking hebben, wordt de aandacht van den handel op die aanbestedingen gevestigd en ter zijner kennis gebragt, dat, waarschijnlijk zeer spoedig weder zulk eene aanbesteding zal plaats hebben voor het lood, benoodigd voor de mantels of bekleedingen der projectielen voor de getrokken kanonnen, tot eene hoeveelheid van ongeveer 12,000 centenaars.

— Van wege het geneeskundig gesticht voor krankzinnigen te Deventer zullen verscheidene zeer goed afgewerkte voorwerpen, door lijders aldaar vervaardigd, naar de algemeene nijverheidstentoonstelling te Haarlem worden opgezonden.

— Uit het verslag, door Burgemeester en Wethouders van Amsterdam aan den raad dier stad gedaan, omtrent den toestand der gemeente over 1860, blijkt o. a. dat de bevolking, welke op ultimo Decemb. 1859 bedroeg 267,966 zielen, op ultimo Dec. 1860 beliep 269,532 en dus met 1566 zielen vermeerderd is.

— Uit Hoorn schrijft men: Sedert jaren is omstreeks dezen tijd zoo veel boter niet aangevoerd als thans. Gewoonlijk werden in dezen tijd van het jaar hoogstens 1000 à 1200 koppen boter aangevoerd; thans is die aanvoer geklommen tot 3000 à 3500 koppen, die tot redelijk hooge prijzen verkocht werden. Men zegt dat het lang op stal houden en het met hooi voeren van het vee hiervan de oorzaak is, daar de thans verkregen melk voordeeliger voor het maken van boter dan voor kaas is.

— Den 24sten heerschte in de omstreken van Groningen een hevig onweder. Te Annewerd trof de bliksem de woning van *J. Schoenmaker*, welke dien ten gevolge geheel is afgebrand; van den inboedel is weinig gered. Te Beerta werd een groote boom getroffen, maar geen verder onheil aangerigt.

— Het 3de perceel der cellulaire gevangenis te Roermond is door den heer *Jockin* te Venlo aangenomen voor *f* 85,550; de twee eerste perceelen hadden *f* 91,000 gekost.

— De ontvangen berigten uit Oost-Indië gaan tot 16 April:

Uit het *Bataviaasch Handelsblad* ontleenen wij het volgende:

»Omtrent de gevolgen der overstroomingen op Java zijn thans nadere bijzonderheden bekend geworden, waarvan men zeggen kan dat zij geruststellend zijn in vergelijking van wat men vreesde. Het verlies aan menschenlevens en bezittingen is zeker zeer groot, maar er is reden te verwachten dat de bevolking zich van de geleden rampen in betrekkelijk korten tijd zal herstellen. Om een mogelijk gebrek te voorkomen heeft de regering rijst gedurende dit jaar van invoerregten vrijgesteld, terwijl de gouvernements-commissaris verschillende maatregelen heeft genomen om in de geteisterde landstreken den kleinen man de gelegenheid te geven tot verbetering van zijn lot. Zoo zal het herstel der bruggen en andere werken, die door het water verwoest of beschadigd geworden zijn, tegen betaling geschieden, en niet bij wijze van onbetaalde heerediensten. Mogten deze maatregelen blijken onvoldoende te zijn, dan zal het gouvernement zijn pligt om in den nood dezer ongelukkigen te voorzien zeker niet verzuimen.

»De aard- en zeebeving op Sumatra's Westkust heeft op sommige plaatsen eene vreeselijke uitwerking gehad. Singkel is geheel vernield; twintig menschen zijn daarbij omgekomen. Te Lagoendi op Nias hebben vijftig menschen het leven verloren. De schokken van aardbeving te Padang hebben zich tot den 26. Maart bij tusschenpoozen herhaald en nog schijnt de natuur niet tot haar vorige rust teruggekeerd te zijn. Den 30. Maart is weder een schok van aardbeving gevoeld te Caloe in Cheribon.

»Van Banjermassing zijn de berigten nagenoeg gelijkluidend met de vroeger vermelde. De vijand blijft, vooral onder aanvoering van *Antasari* zich verzetten en kleine strooptogten ondernemen; de onzen blijven hem overal vervolgen waar dit mogelijk is, en houden zich overigens op hun hoede tegen onverwachte aanvallen van grooter gewigt. Men stelt ijverige pogingen in het werk, om zich van de hoofden des opstands meester te maken, doch tot heden zonder eenig gelukkig gevolg. Eene slechte tijding is dat Zr. Ms. stoomschip *Bali* op een modderbank in de Barito is vastgeraakt, en welligt zal moeten worden verlaten.

— Ten aanzien der verrigtingen van den kommissaris, belast met eene zending naar Midden-Java, wordt nog het volgende medegedeeld. Van den 10den tot den 16den Maart verbleef de kommissaris te Banjoemas. De overstrooming heeft aldaar, behalve door de verwoesting van het meerendeel der inlandsche woningen en zelfs ook van die der Europeanen, de vernietiging van eene aanzienlijke waarde aan goed en het verlies van menschenlevens en van zeer veel vee, nog zeer nadeelig gewerkt door het nalaten van eene groote hoeveelheid slijk, welke sommige gedeelten der stad en van de wegen tot ruim drie voet hoog, meestal echter ten minste een half tot een voet dik heeft overdekt, en daardoor eene geheele verandering van niveau heeft bewerkstelligd, zoodat, onder anderen, de controleurswoning en het schoolgebouw thans lager liggen dan de omliggende grond en de wegen, die tot herstelling der communikatie door den modder moesten worden geopend, het best kunnen worden vergeleken met in diepe sneeuw gemaakte paden. Het zal veel moeite kosten dit te herstellen.

Het zoo buitengewone natuurverschijnsel, stortvloeden, die zulk eene hevige ramp veroorzaakt hebben, schijnt voornamelijk in het den Dieng omsluitende gebergte en bij de bergen Sendoro en Soembing, aan den voet waarvan die afdeeling is gelegen, zijn oorsprong gehad te hebben. Het is niet bewezen dat nog andere natuurkrachten, b. v. vulkanische verschijnselen, mede werkzaam waren. Alleen heeft men een rollend geluid, op donder in de verte gelijkende, zelfs bij geheel heldere lucht, waargenomen, hetgeen bezwaarlijk alleen aan onweder konde worden toegeschreven. Dit geluid heeft de commissaris nog in den nacht van den 18. Maart duidelijk kunnen waarnemen.

Voor het volgende werd ons eene plaats verzocht:

»Lazen wij voor eenige dagen — en te regt — eene zeer gunstige beoordeeling van het Tooneelgezelschap onder directie van de Heeren *Sterk*, *van Ollefen* en *Haspels*, niet onvermeld mogen wij laten het aan dit Gezelschap, onder de leiding van den Heer *J. P. Fink*, verbonden orkest, 't welk zich, daartoe uitgenoodigd zijnde, Zondag avond jl. in het *Hof van Holland* op het allergunstigt heeft doen hooren en de ruimste blijken gaf, hoezeer »*Euterpe*" van Amsterdam aanspraak op regtmatige toejuiching mag maken, waartoe genoemde Heer *Fink*, door zijne meesterlijke bespeling van den cornet-à-piston, niet weinig het zijne bijdroeg. — Wij achten ons tevens verpligt dank te zeggen aan het gezelschap »*Utile Dulci*," dat door vrije introductie Breda's ingezetenen in staat stelde een zeer aangename *Soirée Musicale* te genieten."

Werd er, zoo in verschillende dagbladen als door bijzondere personen, met veel belangstelling gesproken van de beide hondjes *Lely* en *Norma* van den Heer *Van Stralen*, thans, nu we zelven ooggetuige zijn geweest van de hoogte waarop de verstandelijke ontwikkeling dezer dieren is gebragt, kan ons deze belangstelling niet meer verwonderen. Al de door hunnen eigenaar opgegeven verrigtingen, die men, in aanmerking nemende door wie ze worden uitgevoerd, met regt kunststukken noemen mag, worden met eene naauwkeurigheid uitgevoerd die werkelijk verbazing wekt. Met vrijmoedigheid durven we dan ook iedereen uitnoodigen de verrigtingen dezer dieren te gaan bijwonen, overtuigd als we zijn, dat ze de verwachting, die men daarvan mogt hebben opgevat, nog zullen overtreffen.

SPOORWEG ANTWERPEN-ROTTERDAM.

Vertrek van Antwerpen: 7 u. 50 m. 's morgens; 12 u. 20 m. 's middags; 5 u. 35 m. 's avonds (naar Moerdijk en Breda);
» Breda: 6 u. 30 m. 's morgens; 12 u. 35 m. 's middags, 5 u. 25 m. 's avonds (naar Moerdijk en Antwerpen).
» Rotterdam: 10 u. 45 m. 's morgens; 3 u. 40 m. 's avonds (naar Moerdijk en Antwerpen).

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM den 27. Mei.

TARWE in een doen: 129 ℔ O. bonte Pools. *f* 445; 128 ℔ N. dito dito *f* 393; 126 ℔ dito *f* 373; 112 ℔ Vriess. *f* 215; 118 ℔ dito *f* 240.
ROGGE onveranderd: 128 ℔ O. Pruiss. *f* 255; 126 ℔ Pommer *f* 235; 117, 118, 119, 120 ℔ Petersb. *f* 200, *f* 209, *f* 212, *f* 215; op levering in Mei *f* 202; Junij en Julij *f* 198.
GERST en HAVER zonder handel.
BOEKWEIT prijshoudend: Rijn. *f* 245 per 2100 kil.; 119 ℔ Elve *f* 258; 118, 119 ℔ Amersf. *f* 260, *f* 263.
KOOLZAAD: Op 9 v. Olie te leveren in Aug. *f* 73 p. vt.
RAAPOLIE: op 6/w. *f* 40½; vlieg. *f* 39½; 1 Sept. *f* 40, *f* 40¾; 1 Oct. *f* 40¾, *f* 40½; 1 Nov. *f* 40¾; 1 Dec. *f* 41.
LIJNOLIE: op 6/w. *f* 32½; vlieg. *f* 31¼; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 32½.
HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 39½; vlieg. 38.
RAAPKOEKEN per 1040 st. *f* 83 à *f* 88.
LIJNKOEKEN per 104 st. *f* 11½ à *f* 14½.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA.

Van den 28 Mei 1861.

Het Nederl. Mudde Tarwe Nieuwe	van *f* 9,00	tot *f* 11,90.
Het dito dito Oude, witte Tarwe	» » 11,00	» » 12,30.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» » 5,20	» » 6,80.
Het dito dito Rogge Oude	» » 7,60	» » 8,20.
Het dito dito Boekweit Oude	» » 0,00	» » 0,00.
Het dito dito Boekweit Nieuwe	» » 7,80	» » 8,00.
Een dito pond Boter	» » 0,84	» » 0,86.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	» » 2,60	» » 3,25.
Het 1000 Eiken Telhout	» » 3,50	» » 3,75.
Het 1000 Door Hout		» 2,75.
Het Vat Spaanders		» 4,10.
De [illegible]		» 4,50.
De 100 Mutsaards	van *f* 4,50	tot » 5,50.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (28 *Mei*), was de fondsnotering: Ned. 2½ pCt. 63$^{1}/_{16}$, $^{1}/_{8}$; 3 pCt. 75$^{3}/_{4}$; 4 pCt. 98$^{9}/_{16}$, $^{11}/_{16}$, $^{5}/_{8}$; Handelm. 136; Spanje 3 pCt. 48$^{3}/_{4}$, $^{13}/_{16}$; Portugezen 3 pCt. te Londen 46$^{3}/_{4}$, $^{13}/_{16}$; Rusland 5 pCt. 102$^{7}/_{8}$; 4 pCt. bij Hope 77$^{1}/_{16}$; Id. bij Stieglitz 76$^{15}/_{16}$; 5de Serie 5 pCt. 82$^{3}/_{4}$; 6de Serie 5 pCt. 95; Leening 1860 4½ pCt. 89$^{3}/_{8}$; Oostenrijk Metall. 5 pCt. 46½, $^{7}/_{8}$, ¾; 2½ pCt. 24$^{11}/_{16}$, $^{3}/_{4}$; Zilveren 5 pCt. 68$^{3}/_{4}$, $^{1}/_{2}$; Nationale 5 pCt. 53$^{13}/_{16}$, 54$^{1}/_{16}$, 53$^{15}/_{16}$.

Advertentiën.

TERSTOND

wordt verlangd eene **VROUWELIJKE DIENSTBODE** van middelbaren leeftijd, goed gedrag en onder anderen meer geschikt voor de Keuken van een niet talrijk Gezin.

Reflecterenden gelieven zich aan het Postkantoor te *Oosterhout* onder Letter D.

DE HOND LELY

en hare

Dochter *NORMA*,

speelt met ieder, die zulks verlangt, eene partij **Domino** of **zes en zestig**, en **rekent** naar opgegeven sommen, als: optellen, vermenigvuldigen en aftrekken.

De Voorstellingen hebben dagelijks plaats in de Achterzaal van het Koffijhuis de *Beurs van Breda*, bij den Heer L. VERMEEREN, van 's middags 12 tot 2 en 's avonds van 8 tot 10 ure.

Entrée 10 Cents.

J. P. van Stralen.

KOSTELOOS.
vonnis der Arrondissements-Regtbank
te *Breda* dd. 1 Maart ll.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda* dd. 21 Mei ll., behoorlijk geregistreerd, is, ten verzoeke van BARBARA DE PUIJT, Tapster, wonende te *Breda*, bij verstek gewezen, de ontbinding door echtscheiding wegens kwaadwillige verlating van het tusschen haar en JACOBUS JOHANNES KLEIJNE, particulier, wonende te *Den Dungen*, bestaande huwelijk, met al de gevolgen van dien, uitgesproken.

De Procureur der Eischeresse,
Mr. CHARLES VAN DAM.

Uittreksel uit het Rapport, uitgebragt door de Jury der Maatschappij van Nijverheid.

PARIJS, 26 April 1861.

»De reeds vroeger beroemde Amerikaaasche WHEELER & WILSON's *NAAI-*, *STIK-*, *ZOOM-* en *RIMPEL-MACHIENEN* hebben eene glansrijke zege behaald boven *ALLE* hunne mededingers. *Hoe groot de menigte mededingers ook*, zoo hebben *deze* echter niet nabij *kunnen* komen, aan de werkelijke groote verdiensten en verschillende uitmuntende eigenschappen dezer Machienen, gepaart aan eene soliditeit van constructie en eene elegance van bewerking.

»Het is daarom dat de Jury der Maatschappij met genoegen en met algemeene stemmen de *GROOTE GOUDEN MEDAILLE*, 1ste *KLASSE*, toekend aan de Heeren WHEELER & WILSON te NEW-YORK.

(*was geteekend*) DE JURY DER TENTOONSTELLINGEN VAN DE MAATSCHAPPIJ VAN NIJVERHEID ENZ."

(*Volgen de Handteekeningen.*)

K. WILLER'S KRUIDENOLIE.

Tien druppels daarvan, iederen morgen op het hoofd gewreven, bij eene wassching met lauw water en reiniging met een goeden schuijer, tweemaal 's weeks, bevorderen den groei van het Haar ongemeen en maken het krachtig, vol, glanzend en golvend. *f* 1,50 is de prijs van het fleschje.

HET VIOLET-POWDER

is een welriekend Poeder, dat de daarmede ingewrevene huid ongemeen verfrischt, blank maakt en de liefelijkste geuren om zich heen verspreidt. Het is ook voor de tuijermand zeer aan te prijzen. Het pakje kost 40 Cents.

ENGELSCHE POEDERDOOZEN met Donzen Kwasten.

De Echte Tandzeep

van Dr. SUIN DE BOUTEMARD, maakt de Tanden zuiver wit, zonder het émail aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch.

Het stuk kost 40 Cts. en is toereikende voor een half jaar.

HET FAMILY TOOTH POWDER

is eene zuivere compositie uit het Plantenrijk, frisch en aangenaam van smaak. Het sterkt het Tandvleesch, maakt dat de Tanden stevig vastzitten, hergeeft hun de paarlwitte kleur der jeugd, bewaart het vergaasselij zuiver den adem en verhindert dat aangestoken Tanden tot verder bederf overgaan. Prijs 40 Cents het Doosje.

Amsterdam, Verkoophuis.	's Hertogenbosch, F. L. Welsch.
Breda, Henri Sprengers.	Leyden, L. v. d. Berg.
» M. Janssen, voorheen Wed^{e}.	Oosterhout, Gebr. Driessen.
J. Soomers.	Rozendaal, M. D. Lauwers.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	Steenbergen, W. v. d. Kar.
P. F. Appelboom, Apoth.	Tilburg, C. H. Domhoff.
Eindhoven, A. Begein.	Waalwijk, P. Rennen, voorheen
Helmond, A. H. Maurick.	F. v. d. Klokken.

En in de andere Steden in de bekende Dépôts.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.